

ת"פ (חדרה) 43562-01-22 - מדינת ישראל תביעות חוף - שלוחת חדרה נ' אחמד כבהא

ת"פ (חדרה) 43562-01-22 - מדינת ישראל תביעות חוף - שלוחת חדרה נ' אחמד כבהא ע"שלום חדרה
ת"פ (חדרה) 43562-01-22
מדינת ישראל תביעות חוף - שלוחת חדרה

נגד

אחמד כבהא ע"י

עו"ד מוחמד ג'בארין - סנגוריה ציבורית

בית משפט השלום בחדרה

[28.06.2024]

כבוד השופט ערן זלר

החלטה

1. בפני בקשה של הסנגוריה הציבורית כי אורה על שחרורה מייצוגו של הנאשם בתיק.

רקע

2. כתב האישום הוגש ביום 19.1.22, ומיוחסת בו לנאשם עבירת איומים, אשר מתגבשת, כך נטען, על יסוד דברים שכתב ברשת facebook צילום שהעלה לשם - אשר מתייחסים למתלוננים בתיק.

כתב האישום אינו כולל הודעה לפי סעיף 15א (א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב - 1982, כך שמעל פני הדברים אין כוונה של המאשימה לעתור למאסר בפועל היה והנאשם יורשע בדין.

3. במהלך הדרך, הרבה הנאשם להגיש בקשות לבית המשפט, חלקן חזרו על עצמן או שלא היו בהכרח ברורות, ואחד המותבים שקדם לי בשמיעת התיק אף חייב אותו בהוצאות - לאחר שלא קיים החלטה הנוגעת לבקשות שהגיש. הנאשם לא התייצב כמה פעמים לדיונים שנקבעו, ובשלב מסוים ההליך הותלה. הוצאו נגדו צווי הבאה והוא אף נעצר, ושחרר לאחר שהפקיד סכום כסף להבטחת התייצבותו. עוד יצוין, כי המענה שנתן לכתב האישום לא היה מענה ענייני, רחוק מכך.

4. בשל כך סברתי כי נכון יהיה שהנאשם יהיה מיוצג על-ידי עורך דין. כך גם סברו מותבים שהתיק היה בפניהם בטרם הועבר אלי. למשל, ביום 9.1.24 כב' השופט אריאלי פנה בעניין לנאשם וזה השיב כי ישקול אם הוא מעוניין בייצוג של הסנגוריה הציבורית; בדיון ביום 31.1.24 אמר הנאשם לכב' השופט אריאלי, כי הוא לא צילם את התיק והוא אינו מעוניין בייצוג הסנגוריה; בהחלטה מיום 10.3.24 הורתה סגנית הנשיאה - כב' השופטת פרוינד על מינוי הסנגוריה הציבורית לייצוג הנאשם בתיק.

5. ביום 3.6.24 בפתח הדיון שבו החלה שמיעת הראיות הודיע עו"ד מוחמד ג'בארין, שמונה לייצג את הנאשם מטעם הסנגוריה הציבורית, כי יצר קשר עם הנאשם, אך זה צעק עליו כי הוא אינו מעוניין בייצוג וכי הוא מתכוון לייצג את עצמו, ועמד בסירובו גם כאשר עו"ד ג'בארין הודיע לו כי למד את החומרים בתיק והוא מבקש לקיים עמו שיח לקראת דיון ההוכחות. בשל כך ביקש הסנגור לשחרר את הסנגוריה הציבורית מן הייצוג.
- נוכח כך שדיון ההוכחות הראשון עמד להתחיל מצאתי שלא להיעתר לבקשה, זאת מתוך תקווה כי במהלך הדיון ישכיל הנאשם להיעזר בעו"ד ג'בארין, ואף אם לא יעשה כך - ישנה אפשרות כי הסנגור הנכבד יוכל במהלך הדיון, בכל זאת, להעמיד לו סיוע אפקטיבי.
6. הנאשם התייצב לדיון באיחור. עם התייצבותו טען כי הוא מרגיש שבית המשפט כופה עליו שהסנגוריה הציבורית תייצג אותו, ואמר כי הוא מתעקש לנהל את התיק בעצמו.
- בית המשפט הבהיר לנאשם בשלב זה פעם נוספת את חשיבות ייצוג בתיק, ואילו עו"ד ג'בארין ביקש בשנית להשתחרר מן הייצוג. גם לבקשה זו לא נעתרתי היות וסברתי כי עו"ד ג'בארין יוכל בוודאי כסנגור מקצועי לסייע בדיון, ולהאיר את עיני בית המשפט לנתונים רלוונטיים, אשר הנאשם, שהוא חסר השכלה משפטית, לא יוכל להפנות אליהם בעצמו. בדיון העידו שלושה מעדי התביעה, והנאשם חקר אותם בחקירה נגדית בעצמו. עו"ד ג'בארין לא הפנה שאלות לעדים וציין כי הנאשם הורה לו שלא לשאול אותם דבר.
7. לקראת תום הדיון שב בית המשפט והבהיר לנאשם פעמים נוספות את חשיבות הסתייעותו בעורך הדין שמונה לו, והנאשם השיב כי ישקול את הדברים בחום רב.
8. בבקשתה של הסנגוריה הציבורית לשחרור מייצוג צוין כי עם תום הדיון וביומיים שלאחר מכן נעשו על ידה מספר נסיונות להשיג את הנאשם כדי לבחון את המשך שיתוף הפעולה שלו ואת ייצוגו, אולם הנאשם ניתק את השיחות, וגם לא השיב להודעת טקסט שנשלחה אליו. עוד צוין, כי בסמוך לכך עו"ד ג'בארין פגש באקראי את הנאשם, וזה אמר לו כי הוא יודע שהסנגוריה מחפשת אותו, אך הוא אינו מתכוון לענות.
9. בהחלטה שנתתי לאחר שהוגשה בקשת השחרור, הוריתי למאשימה למסור את עמדתה, ואפשרתי לנאשם להתייחס לדברים. המאשימה לא העבירה התייחסות, וכך גם הנאשם.
- דיון
10. בקשתה של הסנגוריה הציבורית להשתחרר מן הייצוג היא לחלוטין מוצדקת בנסיבות, והיא ניצבת על אדנים ראויים בחוק ובפסיקה.
11. בפסיקת בית המשפט העליון נקבע כי מקום בו מתקיימים תנאי סעיף 15(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב - 1982 חלה חובת מינוי סנגור ולבית המשפט לא מוקנה שיקול דעת בעניין (ע"פ 64/87 דניאל גרסטל נ' מדינת ישראל (7.9.88) בפס' 6). בענייננו, אין בדעת המאשימה לעתור למאסר בפועל, ולכן לא מתקיימים התנאים שבסעיפים 15(א)(1) - (5) לחוק סדר הדין הפלילי. בנוסף, מאחר ומשפטו של הנאשם עדיין מתנהל, ממילא גם לא מתקיים התנאי שבסעיף 15(א)(6) לחוק.

12. במהלך הדרך הובהרה לנאשם כמה פעמים התועלת הרבה שעשויה לצמוח לו מהיותו מיוצג. הגם שכך, הוא התמיד בסירובו והבהיר באופן ברור כי אינו מעוניין בייצוג. בפתח דיון ההוכחות הראשון בתיק (3.6.24) וכך גם בסיומו, הבהיר בית המשפט לנאשם את החשיבות הרבה לייצוגו במשפט על ידי סנגור מקצועי, והנאשם הודיע כי ישקול את זאת בחום. אלא שלמרבה הצער גם תקוה זו נכזבה, כך עולה מבקשת הסנגוריה הציבורית, בה עמדה על סירובו התקיף של הנאשם להיעזר בשירותיה.
13. בפסיקה נקבע כי נאשם שאינו מעוניין להיות מיוצג, על בית המשפט חלה חובה להסביר לו את חשיבות הייצוג על-ידי סנגור ולנסות לשכנעו להיעזר בעורך דין מקצועי בניהול משפטו (למשל: ע"פ גרסטל; תפ (מחוזי-ים) 28759-05-15 מדינת ישראל נ' ערן מלכה (החלטה מיום 25.5.16, וההפניות שם).
14. תקנה 8(א) לתקנות הסנגוריה הציבורית, תשנ"ו - 1996, קובעת כי היעדר שיתוף פעולה של נאשם עם סנגור ציבורי היא בין הסיבות המאפשרות פניה לבית המשפט בבקשה להפסקת הייצוג; ואילו סעיף 17(ב) לחוק סדר הדין הפלילי מלמד כי חוסר שיתוף פעולה של נאשם עם סנגור עשוי להוביל להחלטה על הפסקת הייצוג - זאת חרף החובה למנות סנגור במקרים המנויים בסעיף 15(א) לחוק סדר הדין הפלילי; שכן: "האפשרות שניתנה לבית-המשפט לחרוג מן הכלל בדבר חובת מינוי סניגור מבטאת הכרה בכך שקיימות נסיבות שבהן מינוי כזה לא יועיל, ולפיכך אין טעם להורות עליו. כמו כן מבטא הסעיף הכרה באוטונומיה של נאשם להחליט בעצמו על דרך ניהול הגנתו" (ע"פ 5889/01 נחום נ' מדינת ישראל (2.2.05); ע"פ 7335/05 הסניגוריה הציבורית מחוז נצרת והצפון נ' מדינת ישראל ואח' (15.9.05)).
15. כמוזכר, אין חובה שבדין שהנאשם יהיה מיוצג, שכן לא מתקיים איזה מן התנאים האמורים בסעיף 15(א) לחוק סדר הדין הפלילי. עם זאת, לא רק שבית המשפט מינה לנאשם סנגור, אלא שהוא אף הסביר לו מספר פעמים את חשיבות הייצוג, ניסה פעם אחר פעם לשכנעו להסתייע בסנגור, ומתוך תקוה שהנאשם ישכיל בסופו של דבר לשתף פעולה, מצא בית המשפט שלא להיעתר לבקשותיו של עו"ד ג'בארין להשתחרר מן הייצוג.
16. למרבה הצער התקוות כולן נכזבו. הנאשם אינו מעוניין בייצוג, והוא אינו משתף פעולה, לשון המעטה, עם עו"ד ג'בארין ועם הסנגוריה הציבורית. בנסיבות אלה ברור לחלוטין כי לא תצמח כל תועלת מכפיית המשך ייצוגו. כבר נפסק, כפי שצוין בבקשת הסנגוריה, כי בית המשפט "... חייב לעשות כל מאמץ כדי לשכנע את הנאשם כי לטובתו הוא שאיש מקצוע יעמוד לו לעזר אולם אם הנאשם עומד על שלו בהחלטיות, אין להטיל דופי בבית-המשפט אם הוא מסיק מכך את המסקנה ... כי אין בכפיית סניגור על הנאשם כדי להועיל." (ע"פ 406/78 דב יוסף בשירי נ' מדינת ישראל (בפס' 25)).
17. יש בהחלט לקבל את טענת הסנגוריה, כי אמון הוא רכיב ליבה במערכת היחסים שבין נאשם לבא כוחו, ובהיעדרו אין כל טעם בייצוג, אשר זה ממילא עלול גם להיות לא ראוי בנסיבות; הדברים הם בבחינת פשיטא מהגיונם, וכך אמנם גם עולה מהפסיקה אליה הפנתה הסנגוריה (ע"פ 6648/10 הסנגוריה הציבורית נ' מדינת ישראל (19.9.10) בפס' ח').
18. אוסיף עוד, כי הסנגוריה הציבורית מספקת את שירותיה החשובים מתוך משאבים ציבוריים, שהם בוודאי מוגבלים; מאליו מובן כי בנסיבות המפורטות גם אין מקום לכפות את העמדתם לטובת הנאשם - שמתמיד בסירובו לא להיעזר בהם.
19. סוף דבר - הסנגוריה הציבורית ועו"ד ג'בארין משוחררים מייצוג הנאשם. ניתנה היום, כ"ב סיוון תשפ"ד, 28 יוני 2024, בהעדר הצדדים.